

RÅDGIVENDE UTTALELSE FRA DOMSTOLEN
19 desember 1996*

(Rådsdirektiv 77/187/EØF - overdragelse av foretak)

I sak E-2/96,

ANMODNING til Domstolen om en rådgivende uttalelse i medhold av artikkel 34 i Avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et Overvåkningsorgan og en Domstol fra Inderøy herredsrett i saken for denne domstolen mellom

Jørn Ulstein og Per Otto Røiseng

og

Asbjørn Møller

om tolkningen av rådsdirektiv 77/187/EØF av 14 februar 1977 om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om ivaretagelse av arbeidstakernes rettigheter ved overdragelse av foretak, bedrifter eller deler av bedrifter,

DOMSTOLEN,

sammensatt av: President Bjørn Haug, og dommerne Thór Vilhjálmsson (saksforberedende dommer) og Carl Baudenbacher,

---

* Språket i anmodningen om en rådgivende uttalelse: Norsk.

Justissekretær: Per Christiansen,

etter å ha vurdert de skriftlige saksfremstillinger inngitt av:

- Jørn Ulstein og Per Otto Røiseng, representert av advokat Gunvor Bryn Haavik, Kommunalansattes Fellesorganisasjon, Oslo;
- Asbjørn Møller, representert av advokat Per Solem, Levanger;
- Den britiske regjering, representert av John Collins, Finansdepartementets rettsavdeling, som partsrepresentant, assistert av advokat Clive Lewis;
- EFTAs overvåkningsorgan, representert av direktør Håkan Berglin, Avdelingen for juridiske saker og eksekutivsaker, assistert av Trygve Olavson Laake, saksbehandler samme sted;
- EF-kommisjonen, representert av Hans Gerald Crossland og Maria Patakia, begge ansatt i Rettsavdelingen, som partsrepresentanter,

med henvisning til rettsmøterapporten,

og etter å ha hørt de muntlige innleggene fra Jørn Ulstein og Per Otto Røiseng, Asbjørn Møller, EFTAs overvåkningsorgan og EF-kommisjonen, representert av Crossland som ble assistert av De Las Hiras, ansatt i Rettsavdelingen, under den muntlige forhandlingen 15 oktober 1996,

gir slik

Rådgivende uttalelse

- 1 Ved beslutning datert 11 mars 1996, registrert ved Domstolen 29 mars 1996, har Inderøy herredsrett i Norge anmodet om en rådgivende uttalelse i en sak brakt inn for denne domstolen av Jørn Ulstein og Per Otto Røiseng, saksøkere, mot Asbjørn Møller, saksøkt.
- 2 Spørsmålene fra den norske domstolen gjelder tolkningen av rådsdirektiv 77/187/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om ivaretagelse av

arbeidstakernes rettigheter ved overdragelse av foretak, bedrifter eller deler av bedrifter (heretter "direktivet"). Dette direktivet er omhandlet i Avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde ("EØS-avtalen") Vedlegg XVIII nr 23. Direktivet, med de tilpasninger som følger av Protokoll 1 til avtalen, inngår følgelig som en del av avtalen, jf EØS-avtalen artikkel 2(a). Det følger av EØS-avtalen artikkel 6 og artikkel 3 nr 2 i Avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et Overvåkningsorgan og en Domstol at rettspraksis fra De europeiske fellesskaps domstol ("EF-domstolen") er relevant ved tolkningen av direktivets bestemmelser.

3 Følgende spørsmål ble forelagt for EFTA-domstolen:

"1 Skal rådsdirektiv 77/187/EØF tolkes slik at uttrykket "overdragelse av foretak, bedrifter eller deler av bedrifter" bare omfatter de tilfeller der det foreligger en eller annen form for kontrakt mellom overdrager og erverver?"

2 Skal det nevnte rådsdirektiv tolkes slik at uttrykket nevnt under pkt 1 ovenfor, innebærer at erververen må overta eiendom eller løsøre fra overdrageren?"

3 Har det noen - og i tilfelle hvilken - betydning ved fortolkningen av det nevnte rådsdirektiv om noen, men ikke alle, ansatte hos overdrageren får ansettelse hos erververen?"

4 Har det noen - og i tilfelle hvilken - betydning ved fortolkning av nevnte rådsdirektiv at et oppdrag er ervervet etter reglene om anbud hvor utførelsen er begrenset til en avgrenset tidsperiode?"

4 Første og andre ledd i direktivets fortale lyder:

"Både på nasjonalt plan og på fellesskapsplan medfører den økonomiske utvikling endringer i foretakenes oppbygning, blant annet fordi foretak, bedrifter eller deler av bedrifter blir overført til andre innehavere som følge av overdragelse eller fusjon.

Det er nødvendig å innføre bestemmelser om vern av arbeidstakere ved skifte av innehaver, særlig for å sikre at deres rettigheter blir ivaretatt."

5 Direktivet artikkel 1 nr 1 lyder:

"1. Dette direktiv skal komme til anvendelse på overdragelse av foretak, bedrifter eller deler av bedrifter til en annen innehaver som følge av en kontraktsmessig overdragelse eller en fusjon."

6 Direktivet artikkel 3 nr 1 og 2 lyder:

"1. Overdragerens rettigheter og plikter på grunnlag av en arbeidsavtale eller et arbeidsforhold som foreligger på den dato en overdragelse i henhold til artikkel 1 nr. 1 finner sted, skal, i kraft av overdragelsen, overføres til erververen.

Medlemsstatene kan bestemme at overdrageren, i tillegg til erververen, fortsatt skal være ansvarlig for forpliktelser begrunnet i en arbeidsavtale eller et arbeidsforhold etter denne dato en overdragelse i henhold til artikkel 1 nr. 1 har funnet sted.

2. Etter en overdragelse i henhold til artikkel 1 nr. 1 skal erververen opprettholde de arbeidsvilkår som er fastlagt i en tariffavtale på samme betingelser som overdrageren ifølge samme avtale, inntil den dato tariffavtalen sies opp eller utløper eller en annen tariffavtale treer i kraft eller kommer til anvendelse.

Medlemsstatene kan begrense perioden for opprettholdelse av slike arbeidsvilkår, forutsatt at perioden varer minst ett år."

7 Direktivet artikkel 4 nr 1 lyder:

"1. Overdragelsen av et foretak, en bedrift eller deler av en bedrift er i seg selv ingen oppsigelsesgrunn for overdrageren eller erververen. Denne bestemmelsen er ikke til hinder for at oppsigelser kan finne sted av økonomiske, tekniske eller organisasjonsmessige årsaker som medfører endringer i arbeidsstyrken.

Medlemsstatene kan bestemme at første ledd ikke skal komme til anvendelse på visse avgrensede kategorier ansatte som ikke er omfattet av medlemsstatenes lovgivning eller praksis når det gjelder vern mot oppsigelser."

Fakta

- 8 Nord-Trøndelag fylkeskommune (heretter "fylkeskommunen") driver to sykehus, ett i Levanger, det andre i Namsos. Tidligere ble ambulansetjenesten organisert av et sentralt statlig organ. Nord-Trøndelag fylke var inndelt i 14 ambulansedistrikter, og hvert av dem ble betjent av uavhengige foretak som utførte ambulansetjenesten i henhold til kontrakter med det statlige organet. Saksøkernes tidligere arbeidsgiver, Hammer Syketransport, hadde slike kontrakter for to distrikter; for Levanger-distriktet siden 1971 og for Steinkjer-distriktet siden 1968.
- 9 Ved en endring av 1 mars 1985 av den norske sykehusloven av 19 juni 1969, i kraft fra 1 januar 1986, ble ansvaret for ambulansetjenesten overført til fylkeskommunene. Ifølge en overgangsbestemmelse skulle de som hadde kontrakter ha rett til å fortsette i 10 år, eller inntil de fylte 67 år. I henhold til dette hadde Hammer Syketransport kontrakter med fylkeskommunen om ambulansetjeneste for de to nevnte distriktene inntil 31 desember 1995.
- 10 Ambulansetjenestene ble administrert under ett fra Hammers kontorer i Levanger. Steinkjer-avdelingen hadde to ambulanseskjøretøyer og 10 ansatte; Levanger-avdelingen hadde også to ambulanseskjøretøyer og 9 ansatte foruten eieren. Selv

om Hammer Syketransport hadde kontorer i lokalene til Levanger sykehus, ble ambulansetjenesten drevet som en uavhengig virksomhet.

- 11 Høsten 1994 besluttet fylkeskommunen å lyse alle de 14 ambulansetjenestekontraktene ut på anbud med virkning fra 1 januar 1996.
- 12 Hammer Syketransport deltok i anbudskonkurransen, men ble ikke tildelt nye kontrakter. Kontrakt for Levanger-distriktet ble inngått med Møller, den saksøkte for den nasjonale domstolen, og kontrakten for Steinkjer-distriktet gikk til en tredje person. Som en følge av dette sendte Hammer Syketransport 27 juni 1995 oppsigelser til alle sine ansatte med virkning fra 31 desember 1995, og hele virksomheten opphørte på denne dagen.
- 13 Møller inngikk ingen avtaler med Hammer Syketransport og tok ikke over noen av dennes eiendeler. Det var ikke lenger ledige kontorlokaler i sykehuset og slike måtte derfor skaffes til veie annet steds. Han kjøpte sine ambulanseskjøretøyer annet steds. Han hadde tidligere vært ansatt hos Hammer Syketransport og hadde senere arbeidet for andre ambulansetjenester. Han kunngjorde ikke de ledige stillingene, men oppfordret noen potensielle kandidater til å sende inn søknader. Han satte også opp et oppslag i vaktrommet til Hammer Syketransport i Levanger. Han mottok til sammen 14 søknader, herunder fra de to saksøkerne i saken for den nasjonale domstolen. På grunnlag av disse individuelle søknadene og videre individuell vurdering ble det ansatt til sammen syv personer, hvorav fire var tidligere ansatt ved Levanger-avdelingen og én ved Steinkjer-avdelingen av Hammer Syketransport, mens to ble rekruttert annet steds fra. De andre ansatte hos Hammer Syketransport, herunder de to saksøkerne, ble ikke tilbudt ansettelse.
- 14 Saksøkerne i hovedsaken gjør gjeldende at det foreligger en overdragelse av et foretak i direktivets forstand og at saksøkte i henhold til direktivet artikkel 4 nr 1 er forpliktet til å ansette dem som ambulansepersonell.
- 15 Sakens fakta og rettergangen for Inderøy herredsrett er nærmere beskrevet i rettsmøterapporten.

Generelle merknader

- 16 Spørsmålene som er forelagt for Domstolen gjelder alle begrepet overdragelse av et foretak, en bedrift eller del av en bedrift som følge av en kontraktmessig overdragelse, i den betydning det har i direktivet artikkel 1 nr 1.
- 17 Som påpekt av EFTA-domstolen i *Eidesund*-saken (Sak E-2/95, ennå ikke inntatt i EFTA saml, heretter "*Eidesund*"), har EF-domstolen behandlet begrepet

overdragelse i direktivet artikkel 1 i en rekke saker. Selv om ingen av disse sakene direkte omhandler den situasjon at en uavhengig tjenesteyter erstattes med en annen, synes de generelle prinsipper for tolkning av direktivet å være vel etablert gjennom EF-domstolens rettspraksis, og avgjørelsene fra EF-domstolen kan gi betydelig veiledning i den foreliggende sak.

- 18 Særlig tre aspekter ved den foreliggende rettspraksis bør nevnes:
- 19 For det første har EF-domstolen konsekvent henvist til direktivets uttalte formål og gitt begrepet overdragelse et videre og mer fleksibelt innhold enn det som vanligvis blir forstått som rekkevidden av uttrykkene "fusjon" og "overdragelse".
- 20 For det andre må spørsmålet om en gitt transaksjon utgjør en overdragelse av et foretak, en bedrift eller del av en bedrift avgjøres etter en samlet vurdering av samtlige omstendigheter omkring transaksjonen, hvor alle relevante omstendigheter kun utgjør enkeltfaktorer i den helhetsvurderingen som må foretas.
- 21 For det tredje er det den nasjonale domstolen som må foreta den nødvendige vurderingen av fakta, i lys av de tolkningskriterier som er fastlagt av EF-domstolen, for å avgjøre hvorvidt det foreligger en overdragelse i den nevnte forstand.
- 22 EFTA-domstolen har, med henvisning til rettspraksis fra EF-domstolen, lagt til grunn de samme generelle prinsipper for tolkningen av direktivet artikkel 1 nr 1, se rådgivende uttalelse i *Eidesund*.
- 23 Situasjonen vil dermed ofte være at en enkeltfaktor generelt kan være av betydelig vekt og viktighet i helhetsvurderingen, samtidig som fraværet av en slik enkeltfaktor ikke nødvendigvis utelukker anvendelsen av direktivet dersom en helhetsvurdering av de foreliggende omstendigheter leder til den konklusjon at en overdragelse av et foretak, en bedrift eller del av en bedrift i direktivets forstand har funnet sted.

Det første spørsmålet

- 24 Med sitt første spørsmål søker den foreleggende domstolen i hovedsak å få avklart om må foreligge et direkte kontraktsforhold mellom overdrageren og erververen for at direktivet skal kunne komme til anvendelse, i henhold til dets artikkel 1 nr 1.
- 25 *Saksøkerne, Den britiske regjeringen, EFTAs overvåkningsorgan og EF-kommisjonen* gjør gjeldende at fraværet av et direkte kontraktsforhold mellom den første og den annen tjenesteyter i en sak som den foreliggende ikke utelukker

direktivets anvendelse. Saksøkerne, EFTAs overvåkningsorgan og EF-kommisjonen gjør videre gjeldende at et skifte av leverandør, som i den foreliggende sak, kan sies å ha funnet sted i en kontraktsmessig sammenheng og derfor vil kunne utgjøre en overdragelse i direktivets forstand. Under den muntlige forhandlingen presiserte Kommisjonens representant sitt syn dit hen at han anså Kommisjonens oppfatning for å være at i fravær av spesielle omstendigheter vil selve den omstendighet at en leveransekontrakt inngås med en annen person etter at en kontrakt om levering av tjenester er utløpt i forhold til den første personen, normalt ikke utgjøre en overdragelse av et foretak. *Saksøkte* gjør gjeldende at det er en forutsetning for at direktivet skal komme til anvendelse at det er en eller annen form for kontrakt mellom overdrageren og erververen.

- 26 Domstolen har, med henvisning til direktivets uttalte formål og det vide og fleksible innhold begrepet overdragelse har fått gjennom rettspraksis fra EF-domstolen, ved en tidligere anledning uttalt at direktivet kan være anvendelig i en situasjon hvor en tidsbegrenset kontrakt for levering av catering-tjenester ved utløpet av kontrakten etterfølges av en annen tidsbegrenset kontrakt inngått med en annen tjenesteyter på grunnlag av en anbudskonkurranse, se rådgivende uttalelse i *Eidesund* hvor det er henvist til relevante dommer fra EF-domstolen. EFTA-domstolen uttalte at en overdragelse kan gjennomføres i to etapper og at det ikke er et vilkår at det foreligger et direkte kontraktsforhold mellom første og andre arbeidsgiver.
- 27 Imidlertid, selv om fraværet av et direkte kontraktsforhold mellom overdrageren og erververen ikke utelukker direktivets anvendelse, vil en ren suksessjon av to kontrakter om levering av de samme eller liknende tjenester som regel ikke være tilstrekkelig til at det foreligger en overdragelse av et foretak, en bedrift eller del av en bedrift. Som påpekt av Domstolen i dens rådgivende uttalelse i *Eidesund*, avsnitt 31, er det avgjørende kriteriet ved vurderingen av om det foreligger en overdragelse av et foretak, en bedrift eller del av en bedrift i direktivets forstand, om den aktuelle virksomheten er overført som en bestående økonomisk enhet med sin egen identitet, og om den har bevart denne identiteten etter overdragelsen. En indikasjon på dette ville, blant annet, være det faktum at den nye innehaveren rent faktisk fortsatte eller gjenopptok driften av den aktuelle enhet med de samme eller tilsvarende økonomiske aktiviteter, se særlig EF-domstolens dom i sak 24/85 *Spijkers mot Benedik* [1986] ECR 1119, avsnitt 11 og 12. EF-domstolens rettspraksis forutsetter dessuten at overdragelsen må gjelde en stabil økonomisk enhet. Se dommen i sak C-48/94 *Rygaard mot Strø Mølle Akustik* [1995] ECR I-2745, hvor EF-domstolen la til grunn at en aktivitet som er begrenset til utføringen av ett bestemt oppdrag faller utenfor direktivets anvendelsesområde.
- 28 For å avgjøre om de nevnte vilkår er oppfylt er det nødvendig å ta hensyn til samtlige omstendigheter omkring den aktuelle transaksjonen, herunder hvilken

type foretak eller bedrift det er snakk om, om det har skjedd en overtakelse av fysiske aktiva som f eks bygninger og løsøre, eller immaterielle aktiva som f eks patenter og know-how, verdien av aktiva på overdragelsestidspunktet, om majoriteten av de ansatte overtas av den nye innehaveren, om kundekretsen overtas, samt graden av sammenfall mellom de utførte aktiviteter før og etter overdragelsen, og varigheten av et eventuelt driftsavbrudd. Alle disse momentene utgjør imidlertid kun enkeltfaktorer i den helhetsvurderingen som må foretas, og kan derfor ikke vurderes enkeltvis. Faktorene som skal tas i betraktning ble oppregnet i *Spijkers* mot *Benedik*, avsnitt 13, og har konsekvent blitt påberopt og henvist til av EF-domstolen. Det er den nasjonale domstolen som må foreta denne helhetsvurderingen i den sak som behandles.

- 29 For så vidt gjelder de enkelte faktorer i den helhetsvurderingen som må foretas av den nasjonale domstolen, vil det bli gitt enkelte ytterligere kommentarer med hensyn til eiendeler og ansatte i besvarelsen av det andre og tredje spørsmålet, se avsnitt 31 flg.
- 30 Svaret på det første spørsmålet må etter dette bli at direktivet artikkel 1 nr 1 må tolkes slik at fraværet av et direkte kontraktsforhold mellom overdrageren og erververen ikke utelukker at direktivet kommer til anvendelse dersom andre faktorer leder til den konklusjon at transaksjonen utgjør en overdragelse i direktivets forstand.

Det andre spørsmålet

- 31 I sitt andre og tredje spørsmål trekker den foreleggende domstolen frem noen av faktorene i vurderingen av om det foreligger en overdragelse av et foretak, en bedrift eller del av en bedrift. I det andre spørsmålet spørres det om direktivet rett tolket bare kommer til anvendelse i situasjoner hvor eiendom eller løsøre er overtatt av erververen.
- 32 Det følger av det som er sagt foran at overtakelse av eiendeler er en av de faktorer som må tas i betraktning av den nasjonale domstolen i dens samlede vurdering av transaksjonen for å avgjøre om et foretak, en bedrift eller del av en bedrift faktisk er overdratt. Som uttalt av Domstolen i *Eidesund*, vil overtakelse av eiendeler etter omstendighetene kunne være en viktig eller til og med utslagsgivende faktor i vurderingen av om et foretak, en bedrift eller del av en bedrift faktisk er overdratt.
- 33 Svaret på det andre spørsmålet må følgelig bli at hvorvidt erververen overtar eiendom eller løsøre fra overdrageren er en faktor som må tas i betraktning i den helhetsvurderingen som det er henvist til foran, og kan etter omstendighetene være en viktig eller til og med utslagsgivende faktor. Direktivets anvendelse er

imidlertid ikke utelukket selv om denne faktoren skulle mangle, forutsatt at andre faktorer leder til den konklusjon at transaksjonen utgjør en overdragelse i direktivets forstand.

Det tredje spørsmålet

- 34 Med sitt tredje spørsmål søker den foreleggende domstolen å bringe på det rene hvilken betydning det har for tolkningen av direktivet at noen av, men ikke alle, overdragerens ansatte gjenansettes av erververen.
- 35 Det følger av det som er sagt foran at ansettelse av overdragerens ansatte er en av de ulike faktorer som må tas i betraktning av den nasjonale domstolen i dens samlede vurdering av transaksjonen for å avgjøre om et foretak, en bedrift eller del av en bedrift faktisk er overdratt.
- 36 I tilfeller der en høy prosentandel av arbeidstakerne overtas, og der den første tjenesteyters virksomhet kjennetegnes ved en høy grad av ekspertise hos arbeidstakerne, vil, som Domstolen uttalte i *Eidesund*, den annen tjenesteyters ansettelse av det samme personalet kunne støtte den konklusjon at virksomheten er videreført med kontinuitet og identitet. Dersom arbeidet som skal utføres ikke krever noen særskilt ekspertise eller kunnskaper vil overtakelse av ansatte i mindre grad underbygge foretakets identitet.
- 37 Det kan også være et vurderingstema om overtakelsen av ansatte er begrunnet i et ønske om å fortsette samme virksomhet som tidligere, eller bare er uttrykk for en hensiktsmessig måte for den nye tjenesteyter til å dekke sitt økte behov for arbeidskraft for å oppfylle den nye kontrakten. Det kan tale for det første alternativet dersom overtakelse av arbeidstakere er et vilkår for overdragelsen, mens ansettelser i ledige stillinger på den nye arbeidsgivers vilkår, basert på individuelle søknader og hvor alle søkere stiller likt, kan tale for det andre alternativet. Av denne grunn kan fremgangsmåten og grunnlaget for overtakelsen av ansatte være av betydning for den totalvurderingen som skal foretas.
- 38 Svaret på det tredje spørsmålet må følgelig bli at hvorvidt erververen ansetter noen av overdragerens ansatte er en faktor som må tas i betraktning i den helhetsvurderingen av situasjonen som skal foretas av den nasjonale domstolen.

Det fjerde spørsmålet

- 39 I det fjerde spørsmålet spør den foreleggende domstolen i hovedsak om det har betydning for direktivets anvendelsesområde at en kontrakt er tildelt etter en anbudskonkurranse og at leveringen av tjenestene er tidsbegrenset.

- 40 *Saksøkte* gjør gjeldende at direktivet ikke kommer til anvendelse når en kontrakt er tildelt i samsvar med regler om anbud. Saksøkte påpeker at anbudssituasjoner ikke er nevnt i direktivet eller i direktivets forarbeider, og dessuten på de uheldige konsekvenser dette ville ha for konkurranseavhengige virksomheter.
- 41 *Saksøkerne* gjør gjeldende at både direktivets ordlyd og formål tilsier at anbudssituasjoner også bør være omfattet av direktivet. Saksøkerne gjør videre gjeldende at direktivets anvendelse i anbudssituasjoner ikke har større negative konsekvenser for konkurransen enn andre lovbestemmelser om beskyttelse av ansattes rettigheter. *EFTAs overvåkningsorgan* og *EF-kommisjonen* understreker den generelle anvendelighet direktivet har etter sin ordlyd, så vel som den formålsbestemte tolkning som er foretatt av EF-domstolen, til støtte for den konklusjon at regler om anbud ikke har noen betydning for direktivets anvendelighet.
- 42 Som påpekt av EFTAs overvåkningsorgan er det ikke klart ut fra anmodningen hvorvidt spørsmålet i den foreliggende sak gjelder anbudskonkurranser generelt eller om det mer spesielt gjelder situasjoner der en slik fremgangsmåte er påkrevet i henhold til EØS-regler om offentlige anskaffelser. Under den muntlige forhandling bekreftet prosessfullmektigene for begge parter ved den foreleggende domstolen at anbudskonkurransen i den aktuelle sak ikke ble iverksatt for å overholde nasjonale bestemmelser som implementerer EØS-regler om offentlige anskaffelser. Domstolen finner det derfor ikke nødvendig å uttale seg om situasjonen der bruk av anbudskonkurranse følger av EØS-regler. I en situasjon hvor anbudskonkurranse er benyttet av andre grunner kan imidlertid direktivets anvendelse ikke sees å være begrenset.
- 43 Domstolen gir sin tilslutning til anførselene fra EFTAs overvåkningsorgan og EF-kommisjonen som går ut på at det faktisk at en kontrakt om tjenesteytelser er tildelt for en tidsbegrenset periode, som i den foreliggende sak, ikke som sådan utelukker anvendelsen av direktivet. Som påpekt av Kommisjonen er tidsbegrensede kontrakter av EF-domstolen blitt ansett for å ikke falle utenfor direktivets anvendelsesområde, forutsatt at en stabil økonomisk enhet overføres fra en arbeidsgiver til en annen og beholder sin identitet (dom i sak 287/86 *Landsorganisationen i Danmark for Tjenerforbundet i Danmark mot Ny Mølle Kro* [1987] ECR 5465 og *Rygaard mot Strø Mølle Akustik* (vist til foran)). Den samme oppfatning ble uttalt av EFTA-domstolen i dens rådgivende uttalelse i *Eidesund*.
- 44 Svaret på det fjerde spørsmålet må følgelig bli at det faktisk at en kontrakt om levering av tjenester er tildelt etter en anbudskonkurranse som ikke følger av EØS-

regler, ikke utelukker at direktivet kommer til anvendelse. Det er heller ikke avgjørende for direktivets anvendelse at tjenesteytelsen er tidsbegrenset.

Saksomkostninger

- 45 Omkostninger som er påløpt for Den britiske regjeringen, EFTAs overvåkningsorgan og EF-kommisjonen, som har inngitt saksfremstillinger til Domstolen, kan ikke kreves dekket. Fordi rettergangen her, for partene i hovedsaken, utgjør en del av rettergangen for den nasjonale domstolen, er avgjørelsen av saksomkostninger en sak for den nasjonale domstolen.

På dette grunnlag avgir

DOMSTOLEN,

som svar på de spørsmål som er forelagt av Inderøy herredsrett ved beslutning 11 mars 1996, følgende rådgivende uttalelse:

- 1. Artikkel 1 nr 1 i rettsakten omhandlet i Avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, Vedlegg XVIII nr 23 (rådsdirektiv 77/187/EØF av 14 februar 1977 om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om ivaretagelse av arbeidstakernes rettigheter ved overdragelse av foretak, bedrifter eller deler av bedrifter) må tolkes slik at fraværet av et direkte kontraktsforhold mellom overdrageren og erververen ikke utelukker at direktivet kommer til anvendelse dersom andre faktorer leder til den konklusjon at transaksjonen utgjør en overdragelse i direktivets forstand.**
- 2. Hvorvidt erververen overtar eiendom eller løsøre fra overdrageren er en faktor som må tas i betraktning i den helhetsvurderingen av situasjonen som skal foretas av den nasjonale domstolen. Det faktum at ingen eiendom eller løsøre er overført utelukker ikke som sådan at direktivet kommer til anvendelse forutsatt at andre faktorer leder til den konklusjon at transaksjonen utgjør en overdragelse i direktivets forstand.**
- 3. Hvorvidt erververen ansetter noen av overdragerens ansatte er en faktor som må tas i betraktning i den helhetsvurderingen av situasjonen som skal foretas av den nasjonale domstolen.**
- 4. Det faktum at en kontrakt om levering av tjenester er tildelt etter en anbudskonkurranse som ikke følger av EØS-regler, utelukker ikke at**

direktivet kommer til anvendelse. Det er heller ikke avgjørende for direktivets anvendelse at tjenesteytelsen er tidsbegrenset.

Bjørn Haug   Thór Vilhjálmsson   Carl Baudenbacher

Avsagt i åpen rett i Luxembourg 19 desember 1996.

Per Christiansen
Justissekretær

Bjørn Haug
President